

ORIGINAL ARTICLE / ORJİNAL MAKALE

Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Yaşlı Bireye Yönelik Tutumlarının Bakım Davranışları Üzerine Etkisi

The Effect of Attitudes Towards Older People On Caring Behaviors Among Senior Nursing Students

 Rabia Eren¹ Merve Tarhan²

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

² Doç. Dr., İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

Geliş: 07.10.2024, **Kabul:** 17.02.2026

Öz

Giriş: Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının bakım algısı üzerindeki etkisi, bakım kalitesi ve hasta memnuniyetini değerlendirmede önemli bir faktördür. Yaşlı bireylere yönelik olumlu tutumlar, hemşirelerin bakım uygulamalarını doğrudan etkileyebilir ve bu durum, bakımın kalitesini artırabilir.

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin yaşlı bireye yönelik tutumlarının bakım davranışlarına etkisinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımdaki çalışmada İstanbul'da özel bir üniversitenin iki kampüsünde çalışmaya katılmayı kabul eden 172 son sınıf hemşirelik öğrencisi ile gerçekleştirildi. Veriler, Bireysel Özellikler Formu, Yaşlı Bireye Yönelik Tutum Ölçeği ve Bakım Davranışları Ölçeği -24 ile toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi ve Hiyerarşik regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin, bakım davranışları (5.30 ± 0.78) yüksek düzeyde, yaşlı bireylere yönelik tutumları ise düşük-orta düzeyde kabul edildi (122.37 ± 14.22). Yaş, yaşlı birey ile yaşama deneyimi ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteği ile bakım davranışları arasında anlamlı derecede farklılık bulundu. Olumlu tutumların bakım davranışları bilgi-beceri alt boyutu üzerinde negatif etkisinin olduğu bulundu ($B=-0.139$; $p<0.05$).

Sonuç: Araştırma bulguları, hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik olumlu tutumlarının bakım davranışlarını etkilediğini göstermektedir. Ayrıca, yaş ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışma istekliliği gibi faktörlerin, olumlu tutumların oluşumunda etkili olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar, yaşlı bireylerin bakımı konusunda hemşirelik eğitiminin geliştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı Birey, Hemşirelik Öğrencisi, Tutum, Bakım Davranışları

Sorumlu Yazar: Rabia EREN, Dr. Öğr.Üyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul, Türkiye. **Email:** rabia.yaman@medipol.edu.tr, **Tel:** +90 530 241 85 43

Nasıl Atıf Yapılır: Eren R, Tarhan M. Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Yaşlı Bireye Yönelik Tutumlarının Bakım Davranışları Üzerine Etkisi. Etkili Hemşirelik Dergisi. 2026;19(2): 227-239

Journal of Nursing Effect published by Cetus Publishing.

Journal of Nursing Effect 2026 Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License

Abstract

Background: The effect of nursing students' attitudes towards older adults on their perception of care is an important factor in evaluating care quality and patient satisfaction. Positive attitudes towards older adults can directly affect nurses' care practices, which can improve the quality of care.

Objective: This research was carried out to determine the effect of senior nursing students' attitudes towards the older adults on their care behaviors.

Method: The study, which had a descriptive and relationship design, was conducted on two campuses of a private university in Istanbul with 172 senior nursing students who agreed to participate in the study. Data were collected with the Individual Characteristics Form, Attitude Scale towards Elderly Individuals and Care Behavior Scale-24. Descriptive statistics, independent sample t-test, One-way ANOVA and hierarchical regression analysis were used in the evaluation of the data.

Results: Nursing students' caring behaviors (5.30 ± 0.78) were accepted as high level, and their attitudes towards elderly individuals were accepted as low-moderate level (122.37 ± 14.22). A significant difference was found between age, experience of living with an older adult, desire to work in older adults care units, and care behaviors. There was a significant negative attitudes had a negative effect on the knowledge-skill sub-dimension of care behaviors ($B=-0.139$; $p<0.05$).

Conclusion: Research findings show that nursing students' positive attitudes towards older adults affect their care behaviors. Additionally, factors such as age and willingness to work in older adult care units were found to be effective in the formation of positive attitudes. These results indicate that nursing education should be improved regarding the care of older adults.

Keywords: Older adult, Nursing student, Attitude, Care behaviors

GİRİŞ

Küresel demografik değişimler sonucunda yaşlı nüfusun, dünya genelinde 2050 yılına kadar 2.1 milyara ulaşacağı bildirilirken; Türkiye'de 2080 yılında 27 milyona ulaşacağı ön görülmektedir. Her geçen gün artan yaşlı nüfusun karmaşık sağlık bakım gereksinimleri ise yaşlı bakımını sağlık bakım sistemlerinin öncelikli konusu haline getirmektedir (WHO,2019; TÜİK,2022). Bu durum ayrıca kaliteli ve güvenli sağlık bakım hizmeti sunabilecek sağlık bakım profesyonellerine olan gereksinimi arttırmaktadır. Geleceğin sağlık bakım profesyonelleri olan hemşirelik öğrencilerinin, istihdamın hemen sonrasında yaşlı bireylere sağlık bakım hizmeti sağlayacağı bilinen bir gerçektir (Zaybak vd.,2017; Olak & Tümer, 2018).

Hemşirelik öğrencilerinin, yaşlı bireyler ve

yaşlılık süreci ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmaları ve olumlu tutum sergilemeleri topluma rehberlik etmeleri açısından önem taşımaktadır (Alqahtani vd.,2022). Önceki araştırmalar hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının olumlu olduğunu göstermektedir (Zaybak vd.,2017; Olak & Tümer, 2018; Alqahtani vd.,2022; Salman vd., 2018; Mahato vd.,2023). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik olumsuz tutumu, yaşlı bireylerin bu tutumu benimsemelerine, özgüvenlerinin azalmasına ve bakımda pasif rol üstlenmelerine neden olmakla birlikte, öğrencilerin bakım verme istekliliğini ve bakım kalitesi algılarını olumsuz yönde etkilemektedir (Mahato vd.,2023; Orhan & Erkoç,2024; Saharuddin & Makhtar,2022). Önceki araştırmalar, hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireye yönelik tutumlarının bakım verme istekliliğini etkilediğini bildirmektedir (Mahato

vd.,2023; Saharuddin & Makhtar,2022; Daş Geçim & Ayyol Güner, 2023). Hemşirelikte bakım verme istekliliği ve bakım davranışı algısı iç içe geçmiş iki kavramdır. Hemşirelerin bakım verme istekliliği ve davranışı, bakım kalitesi ve hasta memnuniyetini etkilemektedir (Orhan & Erkoç,2024; Baysal vd.,2019). Bu bağlamda küresel demografik değişim sürecinde geleceğin meslek üyesi olmaya aday hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarının belirlenmesi ve geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. (Mahato vd.,2023; Orhan & Erkoç,2024). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik bakım davranışlarını inceleyen araştırma sayısı sınırlı olmakla birlikte, olumlu bakım davranışlarına sahip oldukları bildirilmektedir (Orhan & Erkoç,2024).

Ulusal literatürde son sınıf hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının bakım davranışları üzerine etkisine odaklanan araştırmalar sınırlılık göstermektedir. Geleceğin hemşirelerinin yaşlı bireye yönelik tutumlarının bakım algısı üzerine etkisinin belirlenmesi, bakım kalitesinin değerlendirilmesinde yol göstereceği düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin yaşlı bireye yönelik tutumlarının bakım davranışlarına etkisinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Araştırma Soruları

Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumları nasıldır?

Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik bakım davranışları nasıldır?

Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumunun bakım davranışları üzerine etkisi var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir

Araştırmanın Yeri

Araştırma bir vakıf üniversitesinin iki farklı kampüsünde Kasım 2023-Şubat 2024 tarihleri arasında gerçekleştirildi

Araştırma Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, belirtilen kampüslerde öğrenim görmekte olan ve araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan hemşirelik öğrencileri oluşturdu. Araştırmaya dahil edilme kriterleri arasında (a) son sınıf hemşirelik bölümü öğrencisi olmak, (b) veri toplama araçlarını tam olarak yanıtlamak, (c) geriatri, yaşlı bakımı ve yaşlı sağlığı ile ilgili seçmeli bir derse katılım göstermemek şeklinde yer aldı. Hariç tutulma kriteri ise veri toplama araçlarını eksik doldurmak olarak belirlendi. Bu bağlamda değerlendirildiğinde; araştırmanın evrenini 215 son sınıf hemşirelik öğrencisi oluşturdu.

Örneklem büyüklüğü, çevrimiçi bir örneklem hesaplayıcısı kullanılarak (<https://clincalc.com/stats/samplesize.aspx>) ve Baysal ve arkadaşlarının (2019) çalışması referans alınarak %95 güven aralığı ve %5 hata payı ile 193 olarak belirlendi (Baysal et al.,2019). Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmayarak araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 215 son sınıf hemşirelik öğrencisine ulaşıldı. Araştırmaya katılmak istemeyen 20 ve veri toplama formlarını eksik dolduran 23 öğrenci araştırmaya dahil edilmedi. Araştırma 172 öğrenci ile gerçekleştirildi. (Araştırmaya katılım oranı %80'dir).

Veri Toplama Araçları- Geçerlik ve Güvenirlik Bilgisi

Verilerin toplanmasında Bireysel Özellikler Formu, Yaşlı Bireye Yönelik Tutum Ölçeği ve Bakım Davranışları Ölçeği-24 olmak üzere üç bölümden oluşan öz bildirim dayalı bir anket formu kullanıldı.

Bireysel Özellikler Formu

Bu form, kontrol değişkenleri için kullanıldı. Kişisel özellikler arasında yaş (1=22 yaş ve altı, 0=23 yaş ve üzeri), cinsiyet (1=kadın, 0=erkek), yaşlı birey ile yaşama deneyimi (1=var, 0=yok), yaşlı bireye bakım verme deneyimi (1=var, 0=yok) ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteği (1=evet, 0=hayır) yer aldı (Salman et al., 2018; Mahato et al.,2023; Zhang et al.,2016; Orhan & Erkoç,2024; Saharuddin & Makhtar,2022).

Yaşlı Bireye Yönelik Tutum Ölçeği

Nathan Kogan tarafından (1961) geliştirilmiş, Duyan ve Gelbal (2013) tarafından Türk toplumu için uyarlanmıştır. Yaşlılara karşı tutumu değerlendirmek için geliştirilen sosyal içerikli ölçeğin ilk 17 madde olumsuz tutum alt ölçeğine, 18-34 arasında yer alan maddeleri ise olumlu tutum alt ölçeğine aittir. Ölçek likert tipte olup, 1 ile 7 arasında puanlandırılmaktadır. Her bir alt ölçekten alınabilecek puanlar 17-119 ve ölçek toplamından alınabilecek puanlar ise 34-238 arasında değişmektedir. Ölçek toplam puanı, olumsuz yanıtların puan değerlerinin tersine çevrilip olumlu yanıtlara dahil edilmesi ile hesaplanmaktadır. Yaşlılara yönelik olumlu tutumlar alt ölçeğinden alınan yüksek ve yaşlılara yönelik olumsuz tutumlar alt ölçeğinden alınan düşük puanlar yaşlılara yönelik olumlu tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı, Türkçe versiyonunda 0.84 olarak bulundu (Duyan&Gelbal,2013). Bu çalışma için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı

0.83 olarak bulundu.

Bakım Davranışları Ölçeği -24: Wu ve ark (2006) tarafından oluşturulan, Kurşun ve Kanan (2012) tarafından Türk toplumuna uyarlanmıştır (Kurşun&Kanan,2012). Hemşirelik bakım sürecini değerlendirmek için güvence (8 madde), bilgi beceri (5 madde), saygılı olma (6 madde) ve bağlılık (5 madde) olmak üzere 4 alt gruptan ve 24 maddeden oluşmakta, yanıtlar 6 puanlı likert tipte 1= asla ile 6= her zaman arasında puanlandırılmaktadır. Alt boyut ve ölçek toplam puanları, madde puanlarının toplanıp madde sayısına bölünmesiyle elde edilmekte olup, 1-6 puan arasında değişmektedir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı, Türkçe versiyonunda toplam 0.96 iken, alt boyutlarda 0.82-0.92 arasında bulundu (Kurşun&Kanan,2012). Bu çalışma için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.97, alt boyutlarda 0.89-0.93 arasında bulundu.

Verilerin Toplanması

Son sınıf hemşirelik öğrencilerinin ders programına, son sınıflardan sorumlu öğretim elemanı aracılığıyla ulaşıldı. Araştırmacılar, zorunlu derslerin sonunda ya da ders aralarında dahil edilme kriterlerini karşılayan hemşirelik öğrencilerini araştırmaya davet etti. Araştırmanın amacı ve süreci hakkında bilgi verildikten sonra öğrencilere soru sorması için fırsat tanında ve yazılı izinleri alındı. Öz bildirim dayalı anket formları, öğrencilere dağıtıldı ve tamamlamaları beklendi. Ortalama cevaplama süresi 15-20 dakika olarak belirlendi.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 22.0 (Statistical Package For Social Science) paket programında değerlendirildi. İstatistiksel anlamlılık, $p<0.05$ düzeyinde kabul edildi. Kategorik değişkenler sayı ve yüzde; sürekli değişkenler ortalama ve standart sapma olarak

verildi. Araştırmada verilerin normalliği çarpıklık ve basıklık katsayıları ile değerlendirildi. Bu araştırmada ise çarpıklık ve basıklık katsayıları, Yaşlı Bireylere Yönelik Tutum Ölçeği için sırasıyla -0.274 ve 0.486 olduğu belirlendi. Alt boyutlarda ise sırasıyla -0.059 ile 0.057 ve -1.022 ile 0.411 değiştiği saptandı. Bakım Davranışları Ölçeği-24, çarpıklık ve basıklık katsayıları sırasıyla -0.976 ve -0.052 olduğu belirlendi. Alt boyutlarda ise -0.831 ile -1.259 ve 0.010 ile 0.912 değişkenlik gösterdi. Bu katsayıların, +1.50 ile -1.50 arasında olması, verilerin normal dağıldığını göstermektedir (Tabaschnick, 2013). Dolayısıyla ölçeklerin normal dağılım özelliği kabul edildi. Hemşirelik öğrencilerinin bireysel özellikleri ile bakım davranışlarının karşılaştırılmasında; iki gruplu bireysel özellikler için bağımsız gruplarda t-testi ve ikiden fazla gruplu bireysel özellikler için tek yönlü varyans analizi kullanıldı. Hiyerarşik regresyon analizi ile hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının bakım davranışlarına ilişkin değişimi nasıl açıkladığı araştırıldı. Güvenirlik analizi kullanılarak ölçeklerin Cronbach alfa güvenirlilik katsayıları hesaplandı.

Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın bağımlı değişkeni: Bakım

davranışları

Araştırmanın bağımsız değişkeni: Yaşlı bireylere yönelik tutum

Araştırmanın kontrol değişkenleri: Yaş, cinsiyet, yaşlı birey ile yaşama deneyimi, yaşlı bireye bakım verme deneyimi ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteği

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce bir üniversitenin Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onay (Tarih: 27/10/2023 ve Sayı No: E-10840098-772.02-6861) alındı. Veri toplama aşamasında çalışmaya dahil edilen son sınıf hemşirelik öğrencilerinden yazılı onam alındı. Ölçeklerin kullanımı için yazarlardan elektronik posta yoluyla izin alındı.

BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin %55.2'sinin 22 yaş ve altında ve yarısından fazlasının kadın cinsiyette (%53.5) olduğu belirlendi. Yarısı yaşlı bir bireyle yaşama deneyimine sahipti (%50). Yarısından fazlasının yaşlı bir bireye bakım verme deneyimine sahip olmadığı (%59.3) ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışmak istemediği saptandı (%66.9) (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Kişisel Özelliklerinin Dağılımı (N=172)

Kişisel Özellikler	Sayı	Yüzde
Yaş grupları		
22 yaş ve altı	95	55.2
23 yaş ve üzeri	77	44.8
Cinsiyet		
Kadın	92	53.5
Erkek	80	46.5
Yaşlı birey ile yaşama deneyimi		
Var	86	50.0
Yok	86	50.0
Yaşlı bireye bakım verme deneyimi		
Var	70	40.7
Yok	102	59.3
Yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteği		
İstiyorum	57	33.1
İstemiyorum	115	66.9

Hemşirelik öğrencilerinin, bakım davranışları (5.30±0.78) yüksek düzeyde kabul edildi. Bakım Davranışları Ölçeği-24 alt boyutları ise yüksekten düşüğe doğru bilgi-beceri (5.33±0.83), güvence (5.31±0.75), saygılı olma (5.31±0.82) ve bağlılık (5.22±0.85) şeklinde sıralandı. Yaşlılara yönelik tutumları ise düşük-orta düzeyde kabul edildi

(122.37± 14.22). Yaşlılara yönelik olumsuz tutumları (65.37 ± 10.53), olumlu tutumlarından (57.00 ± 8.63) daha yüksekti. Cronbach alfa iç tutarlılık kat sayısı, Bakım Davranışları Ölçeği-24 için 0.97 iken; Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği için 0.83 olarak bulundu (Tablo 2).

Tablo 2. Ölçek ve Alt Boyut Puan Ortalamaları (N=172)

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cronbach's alfa katsayısı	Ort. ± S.S.	Min.-Max.
1. Güvence	0.92	5.31± 0.75	1-6
2. Bilgi-beceri	0.92	5.33 ± 0.83	1-6
3. Saygılı olma	0.93	5.31 ± 0.82	1-6
4. Bağlılık	0.89	5.22 ± 0.85	1-6
5. Bakım Davranışları Ölçeği-24	0.97	5.30 ± 0.78	1-6
6. Olumsuz Tutum	0.84	65.37 ±10.53	17-102
7.Olumlu Tutum	0.83	57.00 ± 8.63	17-102
8. Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği	0.83	122.37±14.22	34-204

*p<0.01 **p<0.05

Ort.: Ortalama S.S.: Standart sapma

Tablo 3. Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Bireysel Özellikleri ile Bakım Davranışlarının Karşılaştırılması (N=172)

Kişisel Özellikler	Ort. ± S.S.	Test ve p
Yaş grupları		
22 yaş ve altı	5.84 ± 0.24	t=14.936
23 yaş ve üzeri	4.62 ± 0.68	p=0.000
Cinsiyet		
Kadın	5.19 ± 0.83	t=-1.950
Erkek	5.42 ± 0.69	p=0.053
Yaşlı birey ile yaşama deneyimi		
Var	5.47 ± 0.57	t=2.899
Yok	5.13 ± 0.91	p=0.004
Yaşlı bireye bakım verme deneyimi		
Var	5.43 ± 0.68	t=1.979
Yok	5.20 ± 0.83	p=0.051
Yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteği		
İstiyorum	5.63 ± 0.45	t=4.918
İstemiyorum	5.13 ± 0.85	p=0.000

Ort.: Ortalama S.S.: Standart sapma t: Bağımsız gruplarda t-testi

Tablo 4. Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Bakım Davranışları ile İlişkili Faktörlerin Çok Değişkenli Analizi (N=172)

Bağımsız değişkenler	Güvence		Bilgi-beceri				Saygılı olma				Bağlılık				Bakım Davranışları Ölçeği-24					
	Adım-1		Adım-2		Adım-1		Adım-2		Adım-1		Adım-2		Adım-1		Adım-2		Adım-1		Adım-2	
	B	p	B	p	B	p	B	p	B	p	B	p	B	p	B	p	B	p	B	p
Yaşlı Bireylere Yönelik Tutum																				
Olumlu Tutum	0.404	0.000	0.088	0.071	0.360	0.000	0.114	0.057	0.351	0.000	0.073	0.188	0.373	0.000	0.090	0.093	0.389	0.000	0.094	0.067
Olumsuz Tutum	-0.034	0.630	-0.063	0.155	-0.118	0.103	-0.139	0.011	-0.052	0.471	-0.078	0.121	0.035	0.624	0.007	0.881	-0.043	0.547	-0.070	0.128
Kontrol Değişkenleri																				
Yaş																				
Yaşlı birey ile yaşama deneyimi			0.742	0.000			0.609	0.000			0.666	0.000			0.667	0.000			0.705	0.000
Yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteği			0.016	0.722			0.127	0.023			0.113	0.029			0.116	0.019			0.090	0.058
			0.170	0.000			0.114	0.041			0.160	0.002			0.185	0.000			0.165	0.001
R ²	0.162		0.676		0.135		0.525		0.122		0.588		0.142		0.623		0.150		0.654	
R ² Değişimi	0.162		0.523		0.135		0.389		0.122		0.466		0.142		0.481		0.150		0.504	
F	16.342		72.198		13.236		36.657		11.792		47.365		14.039		54.752		14.930		62.878	
p değeri	0.000		0.000		0.000		0.000		0.000		0.000		0.000		0.000		0.000		0.000	

Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin bireysel özellikleri ile bakım davranışlarının karşılaştırılmasına ilişkin bulgular, Tablo 3'te sunuldu. Yaş, yaşlı birey ile yaşama deneyimi ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteği ile bakım davranışları arasında anlamlı derecede farklılık bulundu. Elde edilen bulgular doğrultusunda; 22 yaş ve altında, yaşlı birey ile yaşama deneyimi olan ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışmak isteyen hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarının anlamlı derecede yüksek olduğu belirlendi.

Tablo 4'te bakım davranışları ve alt boyutları için hiyerarşik regresyon analizi sonuçları sunuldu. Adım-1'de Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları analiz edildi. Adım-2'de ise kontrol değişkenleri dahil edildi.

Olumlu tutumlar ($B=0.404$; $p<0.001$), güvence ile olumlu ilişkiliydi ve Adım-1'deki varyansın %16.2'sini açıkladı ($F=16.342$; $p<0.001$). Adım-2'de güvence puanları; 22 yaş ve altında olanların, 23 yaş ve üzerinde olanlara göre 0.74 puan ($B=0.742$; $p<0.001$) ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışmaya istekli olanların, istekli olmayanlara göre 0.17 puan ($B=0.170$; $p<0.001$) daha yüksekti. Kontrol değişkenlerinin, açıklanan varyansı %67.6'ya çıkardığı belirlendi ($F=72.198$; $p<0.001$). Olumlu tutumların, güvence üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı saptandı.

Olumlu tutumlar ($B=0.360$; $p<0.001$), bilgi-beceri ile pozitif ilişkiliydi ve Adım-1'deki varyansın %13.5'ini açıkladı ($F=13.236$; $p<0.001$). Adım-2'de bilgi-beceri puanları; 22 yaş ve altında olanların, 23 yaş ve üzerinde olanlara göre 0.60 puan ($B=0.609$; $p<0.001$), yaşlı birey ile yaşama deneyimi olanların, olmayanlara göre 0.12 puan ($B=0.127$; $p<0.05$) ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışmaya istekli olanların, istekli olmayanlara göre 0.11 puan ($B=0.114$; $p<0.05$) daha yüksekti. Kontrol değişkenlerinin,

açıklanan varyansı %52.5'e çıkardığı belirlendi ($F=36.657$; $p<0.001$). Olumlu tutumların, bilgi-beceri üzerindeki pozitif etkisinin anlamlı olmadığı saptanırken; olumsuz tutumların bilgi-beceri üzerindeki negatif etkisinin anlamlı hale geldiği belirlendi ($B=-0.139$; $p<0.05$).

Olumlu tutumlar ($B=0.351$; $p<0.001$), saygılı olma ile pozitif ilişkiliydi ve Adım-1'deki varyansın %12.2'sini açıkladı ($F=11.792$; $p<0.001$). Adım-2'de saygılı olma puanları; 22 yaş ve altında olanların, 23 yaş ve üzerinde olanlara göre 0.66 puan ($B=0.666$; $p<0.001$), yaşlı birey ile yaşama deneyimi olanların, olmayanlara göre 0.11 puan ($B=0.113$; $p<0.05$) ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışmaya istekli olanların, istekli olmayanlara göre 0.16 puan yüksekti ($B=0.160$; $p<0.01$). Kontrol değişkenlerinin, açıklanan varyansı %58.8'e çıkardığı belirlendi ($F=47.365$; $p<0.001$). Olumlu tutumların, saygılı olma üzerindeki pozitif etkisinin anlamlı olmadığı saptandı.

Olumlu tutumlar ($B=0.373$; $p<0.001$), bağlılık ile pozitif ilişkiliydi ve Adım-1'deki varyansın %14.2'sini açıkladı ($F=14.039$; $p<0.001$). Adım-2'de bağlılık puanları; 22 yaş ve altında olanların, 23 yaş ve üzerinde olanlara göre 0.66 puan ($B=0.667$; $p<0.001$), yaşlı birey ile yaşama deneyimi olanların, olmayanlara göre 0.11 puan ($B=0.116$; $p<0.05$) ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışmaya istekli olanların olmayanlara göre 0.18 puan ($B=0.185$; $p<0.001$) daha yüksekti. Kontrol değişkenlerinin, açıklanan varyansı %62.3'e çıkardığı belirlendi ($F=54.752$; $p<0.001$). Olumlu tutumların, bağlılık üzerindeki pozitif etkisinin anlamlı olmadığı saptandı.

Olumlu tutumlar ($B=0.389$; $p<0.001$), bakım davranışları ile pozitif ilişkiliydi ve Adım-1'deki varyansın %15'ini açıkladı ($F=14.930$; $p<0.001$). Adım-2'de bakım davranışları puanı, 22 yaş ve altında olanların, 23 yaş ve üzerinde

olanlara göre 0.70 puan ($B=0.705$; $p<0.001$), ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışmaya istekli olanların olmayanlara göre 0.16 puan ($B=0.165$; $p<0.01$) daha yüksekti. Kontrol değişkenlerinin, açıklanan varyansı %65.4'e çıkardığı belirlendi ($F=62.878$; $p<0.001$). Olumlu tutumların, bakım davranışları üzerindeki pozitif etkisinin anlamlı olmadığı saptandı.

TARTIŞMA

Yaşlanmanın küresel bir olgu haline gelmesi nedeniyle hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının ve bakım davranışlarının geliştirilmesi önem arz etmektedir. Bununla birlikte yaşlı bireylerin hemşirelik bakımdan memnuniyetlerinin iyileştirilmesine yönelik girişimleri planlaması gerektiği düşünülmektedir (Fu vd.,2022; Cheng,2021). Bu nedenle bu araştırmanın amacı, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin yaşlı bireye yönelik tutumlarının bakım davranışlarına etkisini belirlemektir.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışları yüksek düzeyde iken, yaşlı bireylere yönelik tutumlarının ise orta düzeyde olduğu bulunmuştur (Tablo2). Konuya yönelik araştırmalar, bu bulguyu destekler nitelikte olup hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir (Cheng,2021; Okuyan et al., 2018; Özkaptan et al., 2012; Şahin&Erdem,2017, Zhang). Bununla birlikte önceki araştırmalar, yaşlı bireylerle çalışma ve bakım verme istekliliği üzerine odaklanmış olup (Mahato vd.,2023; Zhang vd.,2016; Saharuddin & Makhtar,2022; Daş Geçim & Ayyol Güner,2023; Cheng,2021), bakım davranışları üzerine yapılan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir (Orhan & Erkoç,2024). Hemşirelik öğrencilerinin olumlu tutumlarının orta düzeyde olmasına rağmen bakım davranışlarının yüksek düzeyde olması, bireysel duygu ve düşüncelerini sağlık bakım

hizmetinin sunumuna daha az düzeyde yansıttığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik olumlu tutumlarının, bakım davranışları üzerinde etkili olan bir prediktör olduğu saptanmıştır (Tablo 4). Konuya yönelik araştırmalar sınırlılık göstermekle birlikte yaşlı bireylere yönelik olumlu tutuma sahip öğrencilerin, yaşlı bireylerle çalışma ve bakım verme konusunda daha istekli olduğunu rapor etmektedir (Zhang vd.,2016; Chi et al.2016; Galzignato vd., 2021; Jang vd.,2019). Ayrıca Türkiye'de yapılan bir araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutumu ile bakım davranışları arasında pozitif ilişki olduğu bildirilmektedir (Orhan & Erkoç, 2024). Bu bulgular, araştırmanın bulgusu ile uygunluk göstermektedir. Ancak regresyon analizinin ikinci adımında kontrol değişkenlerinden yaş ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteğinin bakım davranışları üzerinde anlamlı prediktörler olduğu, olumlu tutumların bakım davranışları üzerindeki etkisinin ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmektedir. Dolayısıyla, yaşlı bireylere yönelik olumlu tutumların yaş ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteği ile açıklandığı düşünülmektedir. Bu düşüncüyü destekler nitelikte literatürdeki araştırmalarda genç yaşta olan ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışmak isteyen hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik daha olumlu tutumlara sahip olduğu belirlenmektedir (Zhang vd.,2016; Saharuddin & Makhtar,2022; Cheng,2021; Lopez Hernandez vd.,2021). Ayrıca genç öğrencilerin yaşlı bakımına daha olumlu yaklaştığını (Shen&Xiao,2012; Xiao et al.,2013) ve son sınıf hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylerle çalışma konusunda olumsuz tutuma sahip olduğunu gösteren kanıtlar da bulunmaktadır (Dai vd.,2021, Saharuddin & Makhtar,2022). Bununla birlikte

Türkiye’de yapılan bir araştırmada, yaşlı bireyle yaşama deneyimi ve çalışma istekliliğinin hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışları ve tutumlarının geliştirilmesinde etkili olduğu belirtilmektedir (Orhan & Erkoç,2024). Sonuç olarak hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarının iyileştirilmesinde yaşlı bakım ünitelerinde çalışma isteğinin göz önünde bulundurulması gereken bir değişken olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada yaşlı birey ile yaşama deneyimi, saygılı olma, bilgi-beceri ve bağlılık alt boyutlarında önemli bir prediktör olarak belirlenmiştir. Bakım davranışları ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde, saygılı olma alt boyutunda bireyin duyuşsal alanlarının önemsenmesi, hemşireliğin teorik ve psikomotor alanlarla sınırlanmaması, bağlılık alt boyutunda bireye destek olup, zaman ayırması, sabırla ve anlayışla bireyin bakıma katılımının desteklenmesi ve bilgi beceri alt boyutunda bireyin bakımında mesleki bilgi ve becerisini sergilemesi, temel hemşirelik girişimlerini bilmesi ve mahremiyeti sağlaması gibi bakımla doğrudan alakalı konular içermektedir (Erenoğlu&Tanbağ,2019;Önver Bayrak & Ünlüsoy Dinçer,2022).Literatürde yaşlı bireylerle yaşama deneyimi olan hemşirelik öğrencilerinin bakım konusunda daha istekli, bilgili, becerili, özgüvenli ve saygılı olduğunu gösteren kanıtlar bildirilmektedir (Zhang vd., 2016; Yan vd., 2011; Dai vd., 2021). Bu bulgudan hareketle, hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarının belirlenmesinde toplumdaki geniş aile yapısının da etkisinin olduğu sonucuna varılabilir.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik olumsuz tutumlarının bakım davranışlarına ilişkin bilgi-beceri alt boyutunu olumsuz etkilediği bulunmuştur (Tablo 4). Literatürde olumsuz tutumların bakım

davranışları üzerine etkisini inceleyen çalışmaya rastlanmamış olup, yaşlı bireylere yönelik olumsuz tutumun bakım kalitesini etkilediğini gösteren kanıtlar bildirilmektedir (Bleijenberg vd., 2012; King vd., 2013). Chu ve Chu (2013), yaşlıya yönelik tutumun, yaşlanmaya ilişkin bilgi ile bakım isteği arasında aracı bir faktör olarak görülebileceğini bildirmiştir (Chu & Chu,2013). Dolayısıyla öğrencilerin olumsuz tutumlarının yaşlı bireylere yönelik bakım davranışlarının önünde önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarının iyileştirilmesinde eğitim müdahalesi etkili bir yöntemdir (Chen vd., 2014; Maharaj,2017; Fernandes vd.,2019; Cheng vd., 2020; Torkshavanda vd., 2020; Demirtaş & Başak,2020). Olumlu klinik öğrenme deneyimleriyle gerontolojik hemşirelik eğitiminin yaşlı bireylere yönelik tutumu iyileştirebileceği ve bakım davranışları bilgi beceri alt boyutunun güçlendirilmesinde etkili olacağı öngörülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın çeşitli sınırlılıkları bulunmaktadır. Birinci olarak bu araştırmada gelişigüzel örnekleme yönteminin kullanımı, örneklem seçim yanlılığına neden olabilir ve sonuçların genellenebilirliğinin sınırlanmasına sebep olabilir. Bu nedenle olasılıklı bir örnekleme yöntemi kullanmak çalışmanın geçerliliğini arttırabilir. İkinci olarak bu araştırmada tanımlayıcı bir tasarım kullanıldı. Prospektif tasarımlar yaşlı bireylere yönelik tutumlar ile bakım davranışları arasındaki ilişkilerin nedenselliğini daha iyi ortaya koyabilir. Üçüncüsü bu araştırma bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören son sınıf hemşirelik öğrencileri ile yürütüldü. Çok merkezli araştırmalar örneklemin çeşitliliğini arttırabilir ve araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini güçlendirebilir. Dördüncü

olarak veriler öz bildirim dayalı bir anket formuyla toplandı. Odak grup görüşmeleriyle nitel verilerin eklenmesi hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumlarıyla bakım davranışları arasındaki ilişkinin anlaşılmasını kolaylaştırabilir. Son olarak kontrol değişkenlerinden yaş değişkeni, regresyon analizinde sonuçların yorumlanabilirliğini kolaylaştırmak amacıyla kapalı uçlu soru ile sorgulandı. Bakım davranışlarını etkileyen temel prediktörlerden biri olması nedeniyle yaş değişkeninin gelecekteki araştırmalarda daha detaylı incelenmesi önerilmektedir.

SONUÇLARIN UYGULAMADA KULLANIMI

Bu araştırmada sonuç olarak, hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarının yüksek, yaşlı bireylere yönelik tutumlarının ise orta düzeyde olduğu, 22 yaş ve altında, yaşlı birey ile yaşama deneyimi olan ve yaşlı bakım ünitelerinde çalışmak isteyen hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarının anlamlı derecede yüksek olduğu, yaşlı bireylere yönelik olumlu tutumların güvence, saygılı olma, bilgi-beceri, bağlılık alt boyutları ile pozitif yönlü ilişkili olmasına karşın alt boyutlar üzerinde pozitif etkisinin anlamlı olmadığı, bununla birlikte olumsuz tutumların ise bilgi-beceri alt boyutu üzerinde negatif etkisinin anlamlı hale geldiği belirlendi.

Gelecekte yaşlanan nüfusun ciddi boyutlara ulaşması, geriatri hemşireliğine olan talebin artmasına neden olacaktır. Bu durum hemşirelik öğrencilerinin gelecekteki kariyerlerini yaşlı bireylerle çalışma üzerine inşa etmesini gerektirecektir. Bu çalışmanın sonuçları, geleceğin hemşirelerinin yaşlı bireylere yönelik olumlu tutumlarının geliştirilmesi, bakım davranışlarının dolayısıyla bakım kalitesinin iyileştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik

tutum ve bakım davranışlarının geliştirilmesinde, yaşlılık simülatörleri ve senaryolar aracılığıyla simülasyona dayalı eğitimin gerçekleştirilmesi, öğrencilerin yaşlı bireylerin gereksinimlerini anlamalarına yardımcı olarak farkındalıklarını arttırabilir. Bununla birlikte probleme dayalı öğrenme yöntemi kullanılması yaşlı bireylerin karşılaştığı zorluklara yönelik eleştirel düşünme ve çözüm önerileri geliştirilme becerisini güçlendirilebilir. Empati odaklı iletişim eğitimleri ve yaşlı bireyler ile gerçekleştirilecek olan atölye çalışmaları ile öğrencilerin empati ve tutumlarının geliştirilmesine katkıda bulunulabilir. Öğrencilerin klinik uygulamalar sırasında yaşlı bireyler ile çalışmaya yönlendirilerek ve öğrenci- hasta etkileşiminin sağlanması tutum ve bakım davranışlarının güçlendirilmesine katkı sağlayabilir.

Hemşirelik öğrencilerinin, huzurevi ve yaşlı bakım merkezlerine aralıklı ziyaretlerinin planlanması, yaşlı bireyler ile sohbet ortamlarının oluşturulması, öğrenciler ile yaşlı bireylerin birlikte katılacağı yemek yapma, el sanatları çalışmalarını içeren kuşaklararası atölyelerin düzenlenmesi, yaşlı bireyler ile öğrenciler arasında mektuplaşmayı içeren yazı etkinliklerinin planlanması, yalnız yaşayan yaşlı bireylere ziyaretlerin düzenlenerek teknolojik aletlerin kullanımı, ev içi küçük düzenlemelerin yapılmasını içeren genç- yaşlı ilişkisinin güçlendirilmesini sağlayacak sosyal sorumluluk projelerinin planlanarak yürütülmesi olumlu tutum ve bakım davranışlarının geliştirilmesine katkıda bulunabilir.

Hemşirelik öğrencilerin yaşlı bireylere yönelik tutum ve bakım davranışlarının geliştirilmesinde toplumun konuya bakış açısı da büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda hemşirelik eğitiminin yanında hükümet, kamuoyu ve ailelerin yaşlı bireylere yönelik olumlu tutumunu geliştirecek

ve farkındalığını arttıracak sürekli iyileştirme çalışmalarının planlanması ve uygulanması öğrencilerde de konuya yönelik farkındalık oluşmasını sağlayacaktır.

Son olarak, araştırmanın sonuçlarına dayanarak hemşirelik öğrencilerinin olumlu tutum ve bakım davranışlarının daha derinlemesine incelenmesi için karma yöntem çalışmalarının planlanması ve bu doğrultuda nicel ve nitel verilerin bir araya getirilerek daha kapsamlı sonuçların elde edilmesi, öğrencilerin yaşlı bireyler ile ilgili deneyimlerini belirlemek için odak grup görüşmelerinin yapılması ve hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik tutumunu etkileyebilecek olan empati düzeyleri, deneyimleri, kültürel özellikleri gibi değişkenlerin de incelenmesi ve bununla birlikte yaşlı bireylerin de hemşirelik öğrencilere yönelik tutumlarının incelenmesiyle olumlu tutum ve bakım davranışlarının güçlendirilmesine katkıda bulunulması önerilmektedir.

Bilgilendirmeler

Yazarlar tarafından herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir. Yazarlar bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir mali destek almamıştır. Araştırmanın giderleri araştırmacılar tarafından karşılanmıştır. Araştırma daha önce herhangi bir kongre ya da sempozyumda sunulmamıştır. Yazarlar araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllülere teşekkür eder.

Yazar Katkıları

Fikir: R.E, M.T; Tasarım R.E, M.T; Gözetim M.T; Malzemeler / Hastalar R.E; Veri toplama ve/veya İşleme R.E; Analiz ve/veya Yorumlama M.T; Literatür tarama R.E.; Makale Yazımı R.E, M.T; Eleştirel inceleme R.E, M.T.

KAYNAKLAR

Alqahtani, R., Almuheidib, S., Jradi, H. (2022) A

cross-sectional study: exploring knowledge and attitude of medical and nursing students to Care for Elders in the future. BMC Geriatr, 22, 856. <https://doi.org/10.1186/s12877-022-03551-0>

Baysal, E., Dilek S., Taşkıran, N., Acar, E., Akyıl, R.Ç. (2019). Nursing students' attitudes towards elderly individuals and their empathic approach skills. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 10(2), 80-87. <https://doi.org/10.22312/sdusbed.490498>

Bleijenberg, N., Jansen, M.J.M., Schuurmans, M.J. (2012). Dutch nursing students' knowledge and attitudes towards older people — a longitudinal cohort study. J. Nurs. Educ. Pract, 2 (2), 1–5. <http://dx.doi.org/10.5430/jnep.v2n2p1>

Che, C.C., Chong, M.C., Hairi, N. N. (2018). What influences student nurses' intention to work with older people? A cross-sectional study. International Journal of Nursing Studies, 85, 61–67. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2018.05.007>

Chen, A.M.H., Kiersma, M.E., Yehle, K.S., Plake, K.S. (2014). Impact of the geriatric medication game® on nursing students' empathy and attitudes toward older adults. Nurse Educ Today, 35(1), 38-43. doi: 10.1016/j.nedt.2014.05.005.

Cheng, W.L. (2021). Roles of knowledge and attitude in the willingness of nursing students to care for older adults in Hong Kong. Int J Environ Res Public Health, 22,18(15),7757. doi: 10.3390/ijerph18157757.

Cheng, W.L.S., Ma, P.K., Lam, Y.Y., Ng K.C., Ling T.K., Yau W.H., Chui Y.W., Tsui H.M., Li P.P. (2020). Effects of senior simulation suit programme on nursing students' attitudes towards older adults: a randomized controlled trial. Nurse Educ Today, 88:104330. doi: 10.1016/j.nedt.2020.104330.

Chi, M. J., Shyu, M. L., Wang, S. Y. et al. (2016). Nursing students' willingness to care for older adults

- in Taiwan. *Journal of Nursing Scholarship*, 48(2), 172–178. <https://doi.org/10.1111/jnu.12197>
- Chu, A.Z., Chu, R.J. (2013). Service willingness and senior tourists: knowledge about aging, attitudes toward the elderly, and work values. *Serv. Ind. J.*, 33(12), 1148–1164. doi: 10.1080/02642069.2011.628659
- Dai, F., Liu, Y., Ju, M., Yang, Y. (2021). Nursing students' willingness to work in geriatric care: An integrative review. *Nurs Open*, 8(5):2061-2077. doi: 10.1002/nop2.726.
- Daş Geçim, G. Y., Akyol Güner, T. (2023). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ile yaşlıya bakım verme istekliliği arasındaki ilişki. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 13(2), 180-187. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1241052>
- Demirtas, A., Basak, T. (2020). Daily life activities simulation: Improving nursing students' attitudes toward older patients. *Jpn J Nurs Sci*, 18(1):e12375.
- Duyan, V., Gelbal, S. (2013). Yaşlılara yönelik tutum ölçeğinin bir grup üniversite öğrencisi üzerinde Türkçe'ye uyarılma çalışması. *Turkish Journal of Geriatrics*, 16(2), 202-209.
- Erenoğlu, R., CAN, R., Tambağ, H. (2019). Hemşirelik bakım davranışları ve bakım davranışları ile ilgili faktörler; Doğumevi örneği. *Sağlık ve Toplum*, 29(1), 79-88.
- Fernandes, C.S.N.N., Couto, G., Afonso, A. (2019). An aging simulation game's impact on the attitudes of nursing students. *Nurs Pract Today*, 6(3):142-151. doi: 10.18502/npt.v6i3.1257
- Fu, Y., Zhang, J., Cao, L., Ma, J., Zhu, H., Dong, Y., Yin, M., Shi, L. (2022). Nursing students' attitudes and associated factors towards older people in Heilongjiang Province, Northern China: A cross-sectional study. *Nurs Open*, 9(5):2454-2460. doi: 10.1002/nop2.1262.
- Galzignato, S., Veronese, N., Sartori, R. (2021). Study of the attitudes and future intentions of nursing students towards working with older people: an observational study. *Aging Clinical and Experimental Research*, 33(11), 3117–3122. doi: 10.1007/s40520-021-01840-z
- Jang, I., Oh, D., Kim, Y. S. (2019). Factors associated with nursing students' willingness to care for older adults in Korea and the United States. *International Journal of Nursing Sciences*, 6(4), 426–431. doi: 10.1016/j.ijnss.2019.09.004
- King, B.J., Roberts, T.J., Bowers, B.J. (2013). Nursing student attitudes toward and preferences for working with older adults. *Gerontol. Geriatr. Educ*, 34 (3), 272–291. doi: 10.1080/02701960.2012.718012
- Kurşun, Ş., Kanan, N. (2012). Bakım Davranışları Ölçeği-24'ün Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15 (4): 229-235.
- Kogan, N. (1961). Attitudes toward old people: The development of a scale and an examination of correlations. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 62(1), 44-54.
- López-Hernández, L., Martínez-Arnau, F.M., Castellano-Rioja, E., Botella-Navas, M., Pérez-Ros, P. (2021). Factors affecting attitudes towards older people in undergraduate nursing students. *Healthcare*, 9, 1231. doi: 10.3390/healthcare9091231
- Maharaj T. (2017). Live-model simulation: improving nursing students' attitudes and knowledge of alzheimer's disease. *Clinical Simulation in Nursing*, 13(9), 446-451. doi: 10.1016/j.ecns.2017.05.002
- Mahato, A. K., Shrestha, K. D., Khadgi, D., Basnet, S., Mehata, Y. P., Silwal, S. (2023). Knowledge, attitude and willingness to work with older adults among nursing students in Nepal. *Journal of Biratnagar Nursing Campus*, 1(1), 8–18. doi: 10.3126/jbnc.v1i1.63243
- Okuyan, M., Alkaya, S. A., Sairanen, R. (2018). Finnish and Turkish nursing students' attitudes

- toward the elderly people. *Journal of Gerontology & Geriatric Research*, 7(3), 476. doi: 10.4172/2167-7182.1000476
- Olak, A., Tümer, A. (2018). Hemşirelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(14), 53-67. doi:10.26466/opus.337355.
- Orhan, R., Erkoç, A. (2024). The relationship between ageism, willingness to care for older adults and care behaviors of nursing students: A cross-sectional study. *Turkish Journal of Science and Health*, 5(1), 1-11. doi:10.51972/tfsd.1244647
- Ozkaptan, B. B., Altay, B., Cabar, H. D. (2012). Attitudes of nursing students towards older people in Turkey. *Health Medicine*, 6, 3351–3358.
- Önver Bayrak, B.A., Ünlüsoy Dinçer, N. (2022). Klinik uygulama deneyimi yaşayan öğrenci hemşirelerin depresyon düzeyleri ve bakım davranışları arasındaki ilişki. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 363-380.
- Saharuddin, N. S. ., Makhtar, A. (2022). Knowledge of ageing, attitude towards and willingness to work with older people among Malaysian undergraduate nursing students. *The Malaysian Journal of Nursing*, 14(1), 36-44. doi: 10.31674/mjn.2022.v14i01.006
- Salman, M., Gülçek, E., Aylaz, R., Polat, F. (2018). Evaluation of nursing students' attitudes towards the elderly. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 11(2), 1-7.
- Shen, J., Xiao, L. D. (2012). Factors affecting nursing students' intention to work with older people in China. *Nurse Education Today*, 32(3), 219–223. doi: 10.1016/j.nedt.2011.03.016
- Şahin, H., Erdem, Y. (2017). Determination of nursing students' attitudes towards the elderly. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 21(1), 219-232.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.
- TÜİK. (2021). İstatistiklerle Yaşlılar. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu (İnternette), Erişim: 23.12.2023. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yasli-lar-2021-45636>
- Torkshavanda, G., Khatiban, M., Soltanian, A.R. (2020). Simulation-based learning to enhance students' knowledge and skills in educating older patients. *Nurse Educ Pract*, 42, 102678. doi: 10.1016/j.nepr.2019.102678
- WHO. (2019). Ageing and health. WHO Situation Reports (internette), Erişim: 20.12.2023. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health>.
- Xiao, L. D., Shen, J., Paterson, J. (2013). Cross-cultural comparison of attitudes and preferences for care of the elderly among Australian and Chinese nursing students. *Journal of Transcultural Nursing*, 24(4), 408–416. doi:10.1177/1043659613493329
- Zaybak, A., Özdemir, H., Güneş, Ü., Baran, L. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 33(1), 21-32.
- Zhang, S., Liu, Y.H., Zhang, H.F., Meng, L.N., Liu, P.X. (2016). Determinants of undergraduate nursing students' care willingness towards the elderly in China: Attitudes, gratitude and knowledge. *Nurse Educ Today*, 43:28-33. doi: 10.1016/j.nedt.2016.04.021.
- Zisberg, A., Topaz, M., & Band-Wintershtein, T. (2015). Cultural-and educational-level differences in students knowledge, attitudes and preferences for working with older adults: An Israeli perspective. *Journal of Transcultural Nursing*, 26(2), 193–201. doi:10.1177/1043659614526252.
- Yan, T., Silverstein, M., Wilber, K. H. (2011). Does race/ethnicity affect aging anxiety in American baby boomers?. *Research on Aging*, 33(4), 361–378. doi: 10.1177/0164027511403009